

Genoomstieren

Het jonge kopduo Delta Fast Lane en Delta Perfect verdrijft Double W Ranger van de eerste plek. Bij roodbont genieten hoornloze genoomstieren volop vertrouwen en Bentehoek Andy is veruit de meestgebruikte importstier. Dat zijn dit jaar de opvallendste ontwikkelingen in de inseminatiestatistieken.

TEKST INGE VAN DRIE

Hoge gehalten, sterk beenwerk en bovengemiddelde scores voor gezondheidskenmerken. Als de jaarlijkse inseminatiestatistieken van CRV Stamboek iets duidelijk maken, dan is het wel dat melkveehouders stieren met zo'n verervingsprofiel hoog waarderen. In het overzicht van meestgebruikte stieren komen zowel bij zwartbont als bij roodbont voornamelijk stieren op kop die de gehalten verbeteren en gezonde nakomelingen met goede benen vererven.

Het kopduo bij zwartbont, Delta Fast Lane (v. Remington) en Delta Perfect (v. Woody), is daar een sprekend voorbeeld van. Fast Lane stamt uit de Duitse Wilder M-familie, terwijl de stamboom van Delta Perfect terugvoert op Impulsdochter Pietje 52 rf, ook de moeder van de hoornloze roodbontstier Delta Potter P. Het jonge tweetal doet met elk ruim 22.000 eerste inseminaties nauwelijks voor elkaar onder in gebruik, maar neemt wel duidelijk afstand van de rest. Fast Lane blijft met een aantal van 22.700 eerste inseminaties Perfect net voor (tabel 1), al kan die volgorde in het definitieve klassement nog wisselen, als CRV de nagekomen inseminaties heeft verwerkt van veehouders die zelf insemineren.

Fast Lane en Perfect nemen het aanvoorderschap over van Double W Ranger. Vijf jaar op rij was de Reflectorzoon de vanzelfsprekende eerste keus van melkveehouders. Afgelopen jaar noteerde Ranger met bijna 13.000 eerste inseminaties nog een vijfde plek. Het brengt zijn levens totaal op ruim 220.000 eerste inseminaties.

Kleinzonen passeren Ranger

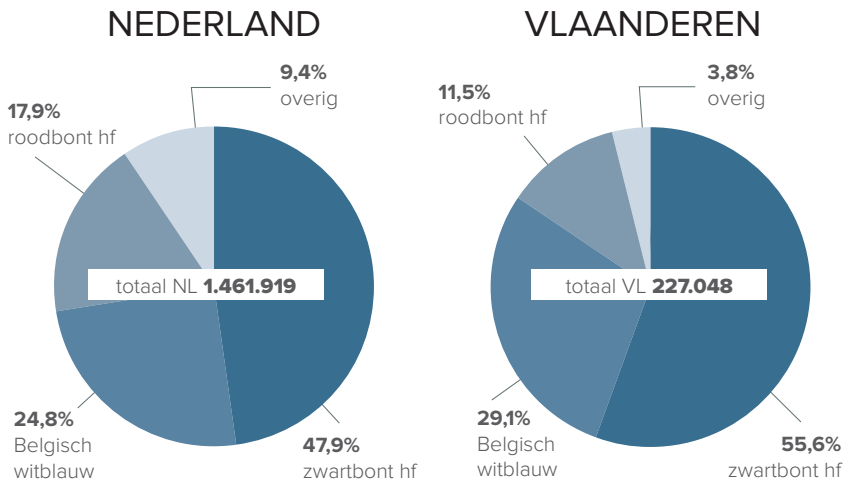
In het zwartbontklassement ziet Ranger een aantal van zijn kleinzonen passeren. Zo is Delta Perfect via zijn vader Willem's-Hoeve Woody twee generaties verwijderd van Ranger, terwijl Weinterper Zodiac van hem afstamt via zijn moeder, Rangerdochter Zwaantje 375 van Wietse Cor Faber. Zodiac prijkte vorig jaar nog op plek tien, net een plaatsje hoger dan Delta Perfect, maar klimt nu op naar de derde plek met bijna 15.000 eerste inseminaties. Zodiac is net als de nummer vier, Delta Endless rf, een typische exponent van de stroom vererfers van dikke melk en sterk beenwerk. Endless eindigde vorig jaar nog op de tweede plek achter Ranger en handhaaft zich met bijna 14.000 eerste inseminaties nu gemakkelijk in de top vijf. Net als Zodiac kan Endless bogen op een diepe Neder-

nemen leiding over

Tabel 1 – Eerste Nederlandse inseminaties per stier van 1 september 2022 tot en met 31 augustus 2023 (* = genomstier, ** = bwb; bron: CRV Stamboek)

naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.
zwartbont Nederland		Big Malki	4.323	Delta Jawline PP*	3.924	zwartbont import	
Delta Fast Lane*	22.700	Delta Prominent	4.114	Delta Firestone*	3.859	Stantons Adorable	9.322
Delta Perfect*	22.474	Delta Lucifer	3.900	Delta Mauro	3.741	EDG Rubicon	8.165
Weinterper Zodiac*	14.624	Delta Developer rf*	3.705	De Paarlberg Andes*	3.429	First	7.249
Delta Endless rf*	13.728	Delta Jigger	3.568	Caps Angelo	3.335	VH River Ramsey	7.057
Double W Ranger	12.964	Midwolder Martin	3.526	Delta Panenka P*	3.266	Bonum	6.232
Delta Fair Play P*	12.675	Delta Encourage	3.435	Delta Buttercup P*	3.237	Go-Farm Miura	5.798
Delta Liberate*	11.136	Double W Rimini*	3.395	Delta Emoji P*	2.985	VH Bosman Bahrain	4.314
Delta Wake Up*	10.985	Delta Happy P rf*	3.289	Huntje Holstein Red River	2.371	Aurora Alta Antonio	3.819
Delta Lixor*	10.568	Delta Wizard rf*	3.154	Rosengarten Musthave	2.305	Topmodel	3.169
Delta Powerlift rf*	9.545	Delta Salinero	3.105	Delta Goldcrest*	2.243	Peak Alta Sulien*	2.729
Koepon Random	9.183	Delta Jukebox P	3.101	Delta Vitalis*	2.094	Marpon*	2.592
Delta Abundant P rf	9.170	VDR Saul Hudson*	3.072			VH Bube Bernell	2.506
Delta Lustrum	8.822	Delta Domingo*	2.938	mrij		Nuberon	2.415
Delta Everton*	7.998	Delta Nippon P	2.775	Mustang	1.203	De-Su 13530 Seville	2.410
Weinterper Solution	7.544	Delta Lucardi	2.662	Harm	1.087	Legend-Maker Victor	2.297
Delta Kickoff*	7.302	Delta Donjon*	2.662	Wim	906	Gigaball*	2.287
Delta Remedy*	7.021	Delta Candyman P rf*	2.633	Saturnus	806	Summerlake	2.159
Willem's-Hoeve Woody	6.615	Vandenberg Sneaker	2.620			Westcoast Almamater	2.121
VDR Shakespeare*	6.436			vleesvee			
VDR Slash	6.185	roodbont Nederland		BullsEye Blue zeer vlot**	30.143	roodbont import	
Delta Therapy*	5.766	Delta Launch PP*	17.337	Ecossais de Chardeneux**	16.447	Bentehoek Andy	18.496
Skalsumer Pilates	5.726	Aalshorst Rody	11.780	Maestro du Chateau**	15.725	Effektiv	5.723
Delta Flagstone*	5.396	American Rovelli*	10.522	Polly van de Blomsteeg**	15.018	Kenmore Triple Crown	5.631
Delta Podium*	5.396	Delta Steam PP*	8.336	Vekis Barack**	13.115	Hokuspokus (fleckvieh)	4.544
Delta Bonbon rf*	5.274	Delta Orange PP*	7.760	Vekis Poetin**	10.675	GS Der Beste (fleckvieh)	3.377
Delta Foster PP*	4.969	Delta Oneliner*	7.666	Stoevelaar Berend**	10.544	DG OH Rubels	2.618
Delta Jupiler	4.880	Delta Drone PP*	6.398	Indulgent de l'Etang Bleu**	10.055	VR Vimo (ayrshire)	2.556
Delta Pineapple P*	4.647	Delta Potter P	6.230	Tonus du Bois d'Auge**	9.596	llanne (montbéliarde)	2.403
Delta Conan	4.575	Delta Jacuzzi	4.618	Rian 35 v.d. Plashoeve**	8.858	Mesias (fleckvieh)	1.914

Aandeel eerste inseminaties per ras in 2022-2023

landse koefamilie. De familie Van de Kamp fokte uit de Weelder Esmoniques ook Weelder Empire en Esperanto en ook Delta Everton en Endless' volle broer Delta Eloy voeren terug op deze familie.

Negen genoomstieren in top tien

De inseminatiestatistieken laten dit jaar ook zien dat veehouders volop inzetten op genoomstieren. Negen van de tien stieren in de top tien hebben nog geen dochters aan de melk. Ranger is als fokstier een uitzondering in de top tien. De top twintig toont een iets ander beeld. Van de stieren die de plekken elf tot en met twintig bezetten, hebben er zes al een fokwaarde op basis van dochterinformatie. Vier daarvan vestigden afgelopen jaar de aandacht op zich met hun eerste melkgevende dochters: Delta Abundant P rf, Koepon Random, Weinterper Solution en Willem's-Hoeve Woody. Zeker voor Solution en Woody geldt daarbij dat ze als genoomstier nauwelijks kansen kregen en zich pas als fokstier in de kijker speelden. Het aandeel hoornloze stieren bij zwartbont is in de top twintig nog beperkt: alleen Woodyzoon Delta Fair Play P, de Vlaamse nummer één qua gebruik, en Delta Abundant P rf dringen door tot de top twintig. Anders is dat bij roodbont, waar melkveehouders veel vaker voor hoorn-

loze stieren kiezen. De top twintig roodbont bevat negen hoornloze stieren. Vijf daarvan zijn zelfs homozygoot hoornloos, wat aangeeft dat al hun nakomelingen zonder hoorns geboren worden. De vaandeldrager van die hoornloze stieren is en blijft Delta Launch PP, ook al zo'n stier met een ruime plus voor gehalten en een bovengemiddelde beenvererving. Voor het tweede wjaer op rij prijkt de Jopper P-zoon uit de Caudumer Lolfamilie op de eerste plek van de in Nederland geteste roodbontstieren. Wel levert hij wat betreft inseminaties fors terrein in op vorig jaar, toen hij ruim 12.000 inseminaties meer noteerde. Vlaanderen heeft met Delta Steam PP eveneens een dubbel hoornloze stier als aanvoerder bij roodbont. Launch krijgt in Nederland de meeste tegenstand van Aalshorst Rody (v. Riverboy), die zich net als Solution en Woody pas ontpopte tot een populaire stier na het aan de melk komen van zijn dochters. Rody noteert met bijna 12.000 eerste inseminaties er ruim 1000 meer dan American Rovelli (v. Abundant P), die opnieuw op de derde plek prijkt. Ook bij roodbont krijgen genoomstieren vertrouwen van melkveehouders: de top twintig telt er veertien.

Bijna 18.500 eerste inseminaties Andy

In het overzicht van meestgebruikte importstieren laat roodbont zich ook nadrukkelijk gelden. Bentehoek Andy (v. Anreli) pakte al vaker de eerste plek, maar niet eerder noteerde hij in een jaar tijd zoveel eerste inseminaties: bijna 18.500 eerste inseminaties. Ook zijn aantrekkingskracht schuilt voor een deel in zijn hoge vet- en eiwitgehalte en sterke beenwerk. Na zijn geboorte op het bedrijf van de familie Vroege uit Dalen verkaste Andy naar Duitsland, net als de nummer twee, Drouner Effektiv (v. Effort), die afkomstig is uit de Drouner AJDH Aikofamilie van de familie Albring uit Drouwenermond.

Bij zwartbont verzekert Stantons Adorable zich voor de derde keer op rij van de eerste plek met ruim 9300 eerste inseminaties. De Canadese Supershotzoon krijgt in de top drie gezelschap van de Amerikaanse stier EDG Rubicon (v. Mogul) en de Duitse Finderzoon First.

In totaal registreerde CRV in de periode van 1 september 2022 tot en met 31 augustus 2023 1.461.919 eerste inseminaties, waarvan iets meer dan de helft (51,8 procent) is verricht door veehouders die zelf insemineren. Die totale hoeveelheid inseminaties ligt weliswaar iets lager dan het definitieve aantal van vorig boekjaar (1.466.032), maar met de nagekomen inseminaties erbij – vorig jaar waren dat er ruim 19.500 – zal dat aantal naar verwachting nog voorbijgestreefd worden.

Ook in Vlaanderen lijkt de inseminatiemarkt te groeien.

Tabel 2 – Eerste Vlaamse inseminaties per stier van 1 september 2022 tot en met 31 augustus 2023 (* = genoomstier, ** = bwb; bron: CRV Stamboek)

naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.
zwartbont Vlaanderen		Delta Everton*	1.296	Delta Oneliner*	1.284	Hedelykke Samson**	1.627
Delta Fair Play P*	4.870	Delta Lucardi*	1.275	Delta Orange PP*	1.195		
Delta Powerlift rf*	4.356	Delta Boseso*	1.118	Delta Drone PP*	901	zwartbont import	
Delta Fast Lane*	4.050	Delta Wake Up*	1.044			Peak Alta Gaines*	1.798
Delta Liberate*	2.864	Delta Lixor*	1.039	vleesvee		Westcoast Lambeau*	932
Delta Flagstone*	2.770	Midwolder Martin	1.032	Ecossais de Chardeneux**	3.026	Cookiecutter Hypnotic*	866
Willem's-Hoeve Woody	2.432			Polly van de Blomsteeg**	2.681	Lars-Acres SSI GD Raiton*	853
Delta Perfect*	2.307	roodbont Vlaanderen		BullsEye Blue zeer vlot**	2.323	Leaninghouse Taos*	797
Delta Endless rf*	2.189	Delta Steam PP*	1.751	Verger du Circuit**	2.271		
Delta Therapy*	2.050	American Rovelli*	1.600	Tenor de Mianoye**	1.765	roodbont import	
Delta Abundant P rf	1.325	Delta Launch PP*	1.474	Tabac du Lac**	1.649	Bentehoek Andy	963

Fleckvieh is en blijft grootste speler in krimpende kruisingsmarkt

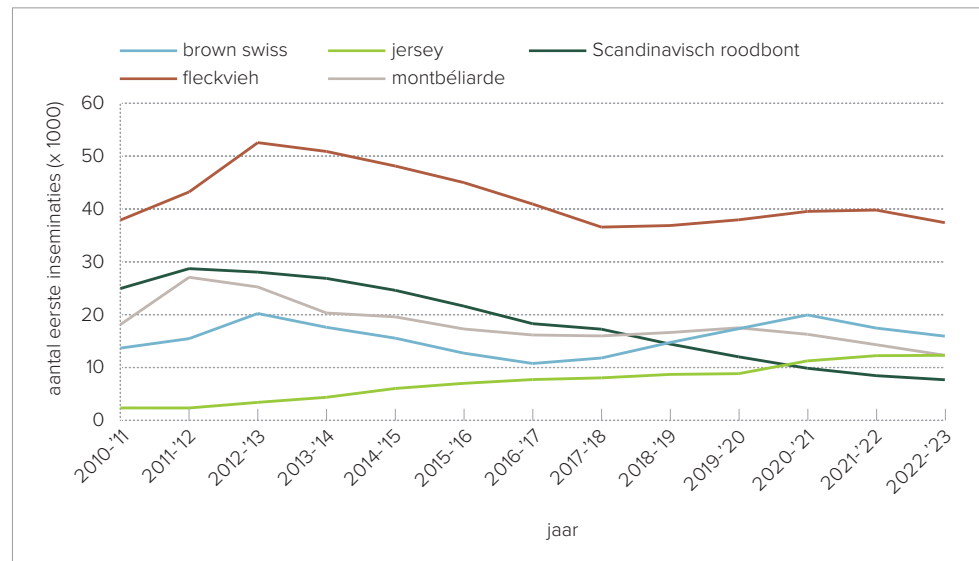
Met 6,1 procent van alle eerste inseminaties op naam van stieren van buitenlandse melkveerassen blijft de kruisingsmarkt in Nederland bescheiden van omvang. Afgelopen boekjaar registreerde CRV Stamboek bijna 90.000 eerste inseminaties voor stieren van kruisingsrassen, zo'n 6000 minder dan het jaar ervoor. Tien jaar geleden was de animo om te kruisen nog flink groter. Zo waren de kruisingsrassen in het boekjaar 2012-2013 nog goed voor bijna 131.000 eerste inseminaties, een aandeel van 9,0 procent van alle eerste inseminaties.

Het fleckviehras is en blijft duidelijk de grootste speler op de kruisingmarkt, al zal een deel van de rietjes ook gebruikt zijn voor het fokken van zuivere fleckviehkoeken. Afgelopen jaar noteerde CRV ruim 37.000 eerste inseminaties met fleckviehstieren (figuur 1), bijna 42 procent van alle eerste inseminaties van buitenlandse melkveerassen. Ook tien jaar geleden domineerde het dubbeldoelras al de kruisingsmarkt. De rassen montbéliarde en in nog sterkere mate Scandinavisch roodbont verloren juist terrein in de afgelopen tien jaar. De afname in marktaandeel van deze twee

rassen komt ten goede aan brown swiss, jersey en ayrshire. Vooral het jerseyras zag de afgelopen tien jaar zijn invloed groeien: van ruim 3400 eerste inseminaties in 2012-

2013 tot ruim 12.000 afgelopen boekjaar. In Vlaanderen noteerden stieren van kruisingsrassen ruim 4100 eerste inseminaties, 1,8 procent van alle eerste inseminaties.

Figuur 1 – Aantal eerste inseminaties met stieren van buitenlandse melkveerassen in Nederland in de periode 2010-2011 tot 2022-2023 (bron: CRV Stamboek)

CRV telde een voorlopig totaal van 227.048 eerste inseminaties, ruim 5300 stuks meer dan het voorlopig totaal van vorig jaar. Zowel in Nederland als in Vlaanderen neemt zwartbont het gros van de inseminaties voor rekening (zie illustratie op pagina 8), met achtereenvolgens 47,9 en 55,6 procent. Voor het tweede jaar op rij is daarmee in Nederland minder dan de helft van de inseminaties voor zwartbont. Vooral roodbont en witblauw lijken daarvan te hebben geprofiteerd. Het marktaandeel van roodbont stijgt van 17,1 naar 17,9 procent, terwijl de taartpunt voor de witblauwen groeit van 23,6 naar 24,8 procent.

In de categorie overig (9,4 procent) vallen niet alleen de buitenlandse melkveerassen, maar ook een ras als mrij. Met een kleine 14.000 eerste inseminaties en een aandeel van 1,0 procent van alle eerste inseminaties bleef het gebruik van mrij-stieren constant. Koploper bij mrij blijft Mustang (v. Owen) met ruim 1200 inseminaties.

In Vlaanderen liggen de verhoudingen qua rassen iets anders. Daar is bijna een op de negen inseminaties (11,5 procent) van roodbontstieren, terwijl bijna een derde (29,1 procent) van de inseminaties met witblauw is.

Mengsperma in trek

In de statistieken wordt ook zichtbaar dat steeds meer ki-organisaties inzetten op mengsperma. Het mengen van sperma van verschillende stieren verhoogt de kans op dracht. Tot vorig jaar was gebruik ervan in de EU niet toegestaan, maar inmiddels zetten verschillende ki-organisaties het mengsperma in en gebruiken veehouders het

volop. Zo verkochten BBG en CRV van 'BullsEye Blue' in het segment 'zeer vlot' ruim 30.000 rietjes. Maar de eigenlijke koploper bij witblauw is, zowel in Nederland als in Vlaanderen, Ecosais de Chardeneux.

Vergeleken met de ruim 363.000 eerste inseminaties van Belgisch witblauw in Nederland vallen die van aberdeen angus met ruim 14.500 stuks in het niet. Niettemin heeft aberdeen angus zich in korte tijd ontwikkeld tot het meestgebruikte vleesveeras achter Belgisch witblauw. |

Samenvatting

- Delta Fast Lane en Delta Perfect nemen als meestgebruikte stieren de leiding bij zwartbont over van Double W Ranger.
- De top twintig bij roodbont bevat negen hoornloze stieren, met koploper Delta Launch PP als vaandeldrager.
- Bentehoek Andy is met bijna 18.500 eerste inseminaties veruit de meest ingezette importstier.
- Het voorlopige aantal eerste inseminaties in Nederland ligt op 1.461.919 stuks, in Vlaanderen op 227.048.
- Het aandeel roodbont en witblauw is in Nederland licht gestegen, het aandeel zwartbont licht gedaald.
- Nederlandse en Vlaamse veehouders zetten volop in op mengsperma van Belgisch-witblauwstieren.